

Інтерв'ю

**Свобода в тому, щоб залежати тільки від закону**

стор. 4-5



# ЄДИНИЙ ЦЕНТР

ІНФОРМАЦІЙНЕ ВИДАННЯ ЄДИНОГО ЦЕНТРУ

Економіка

**Уряд ріже м'ясників без ножа**  
стор. 3



№26 | 38 | 11 липня 2009

КОЛОНКА ЛІДЕРА СТОР. 2

**Переможний рік партії**



**Технічний недогляд**

Влада взялася за боротьбу з «сірою» побутовою технікою — товарами, що потрапляють до країни повз митницю. Але українці стають жертвами і зовсім «чорної» продукції — підробок, у яких немає ні сертифікатів, ні гарантій. Оскільки наразі практично відсутній контроль за імпортом та є бажання зекономити кілька десятків гривень, українці марно витрачають не тільки гроші, але й ризикують власним здоров'ям.

► Стор. 6



ЗДОРОВ'Я

СТОР. 6

**Медицину лікують поспіхом**

Депутати пропонують перекласти на роботодавців державні витрати на медицину. Така норма є в законопроекті про обов'язкове медичне страхування. Експерти переконані, що саме страхування і дійсно потрібне. Але впроваджувати його потрібно не поспіхом, а починати з малого, аби набиті гулі були не такими болючими. Нині ж потрібно докласти всіх зусиль, щоб забезпечити лікування українців за державний кошт.

## Влада покинула малі міста

► Стор. 5

ФОТО: РНЛ





КОЛОНКА  
ЛІДЕРАПереможний  
рік партії

У липні 2008-го Єдиний Центр на своєму з'їзді розпочав процес об'єднання країни: під час з'їзду ми закликали згуртуватися всіх, хто готовий поліпшувати життя в державі не пустопорожньою балаканиною, а реальними справами. Для нас саме такі люди є правдивими патріотами і прагматиками, тобто справжніми єдиноцентристами. Минув рік. Сьогодні у Єдиному Центрі близько 100 тисяч партійців. Це красномовне свідчення того, що наша ідея знайшла відгук серед звичайних людей. Ми пишаємося цим, адже більшість із них ніколи не займалися політикою, натомість є професіоналами у своїй справі. Тому єдиноцентристи не тільки розуміють проблеми всієї держави і кожного громадянина, а й уміють їх вирішувати.

Цей рік дав нам шанс перевірити свою спроможність як серйозної політичної сили. Протягом року ми брали участь у низці місцевих виборів, чим підтвердили свою мету бути народною опорою, робити реальні справи на місцях. Усі кампанії стали для нас успішними — від виборів до Тернопільської

Єдиноцентристи не тільки розуміють проблеми всієї держави і кожного громадянина, а й уміють їх вирішувати

облради, на яких ми посіли друге місце, до виборів міських і сільських голів по всій Україні. Ми виграли кожні четверті місцеві вибори! Про що це свідчить? Про довіру до нас, про те, що наші ідеї та праця потрібні людям, про те, що наші зусилля підтримують та цінують. Більше того: вперше в історії України партія — саме Єдиний Центр — має більшість здобутки на місцевих виборах не тільки серед партій, а й по відношенню до позапартійних. Протягом року ми провели також низку громадських акцій, розробили План оновлення країни та Виборчий кодекс. Ми пишаємося тим, що ці ініціативи підтримані десятками тисяч українців.

Найближчим часом ми представимо низку стратегічних ініціатив — реальний план розвитку держави крок за кроком, власний варіант Конституції України. Ми продовжимо брати участь у місцевих виборах, які невдовзі відбудуться, та обов'язково на них перемагатимемо. А той факт, що кожного дня до лав Єдиного Центру вступають сотні нових партійців, — пряма відповідь на запитання, якими є наші перспективи.

ІГОР КРИЛЮК

Той факт, що кожного дня до лав Єдиного Центру вступають сотні нових партійців, — пряма відповідь, якими є наші перспективи

## ПОЛІТИКА

## Вічний неспокій

Україні забезпечені низькі місця в міжнародних рейтингах: жити тут стає все небезпечніше

У всіляких міжнародних рейтингах Україна стабільно посідає погані місця. Ці «некрасиві» цифри ілюструють якість життя українців, яка тріщить по швах в усіх сферах життєдіяльності. А влада, замість того щоб забезпечити громадянам безпеку, займається популізмом.

## КРАЩІ З ГІРШИХ

Бути на 110 місці в «свіжому» рейтингу держав, що не відбулися, схоже, є для України справжньою честю, адже ми тут не аутсайдері, а «всього лише», на думку американських аналітиків, на межі між стабільністю і розвалом. Причина — розкол еліт і втрата довіри суспільства до влади.

Ще один рейтинг на злобу дня, який склала російська фірма «ФБК», — антикризова ефективність. Україна на останньому місці, а все через обвал промислового виробництва та обороту роздрібною торгівлі. Усі ці «успіхи» кричать про те, що жити у себе на батьківщині стає небезпечно.

Влада нехтує навіть соціальними гарантіями. Наприклад, рівень безробіття зростає: у першому кварталі 2009 року він становив 9,5%. І це не враховуючи примусових відпусток і звільнень «за власним бажанням», які виключають будь-яку допомогу безробітним.

Право на безкоштовну якісну медицину — теж утопія. Тому тільки за останній рік українців стало менше на 115 тис. У показнику середньої тривалості життя, який у нас на добрий десяток років нижчий за європейський, відтворюється і кримінальний фактор. Щорічно реєструється майже 3 тисячі навмисних убивств, приблизно 110 тисяч крадіжок, до тисячі зґвалтувань. Гострою залишається проблема торгівлі людьми.

«Рівень системи безпеки в країні дуже низький. І суспільство, і час вимагають поліпшення не на відсотки, а в рази. Якщо ми створимо умови для безпечного проживання, то й чисельність населення автоматично збільшиться, — вважає народний депутат, член Президії Єдиного Центру Василь Петюк. — Немає такої сфери, де б громадяни були захищені, кожна вимагає змін. Навіть страховий захист — формальність. Люди не ві-

рятать приватним компаніям, які працюють, як пілосос: беруть гроші, але не виплачують страховку. Потрібно заснувати потужну страхову компанію, де гарантом буде держава. Але до виборів вирішити щось у парламенті нереально, адже найбільші фракції зайняті тільки популізмом».

## КОМУ В УКРАЇНІ ЖИТИ ДОБРЕ?

Немає там часу і на питання екології, а від неї загроз теж хоч греблю гати. Міф про землю-оздоровницю, де навіть чорнозем — хоч на хліб маж, розвінчується, варто згадати про техногенне напруження.

«Нинішні проблеми пов'язані із забудовами природних територій. Наприклад, зараз розглядається варіант будівництва в Новгород-Сіверському найбільшого в Європі цементного заводу, а таке виробництво — одне з найнебезпечніших. Це незаконно, — розповідає заступник голови Національного екологічного центру України Олексій Василюк. — Навколо Києва хочуть будувати кільцеву дорогу, при цьому, напевно, порушать законсервовані радіоактивний мул. Зупинити все це не вдається, влада не прислухається. Хоча тільки з моїм підписом у цьому році пішло близько тисячі листів в офіційні структури та контролюючі органи».

Самі чиновники не заперечують безпеки. Наприклад, констатують, що мільйони українців отримують небезпечну питну воду. Та й перевірена вода придатна лише умовно, адже вона оцінюється за



ФОТО: УНІАН

редньому по Україні — 10%. Плюс до всього — Чорнобиль: від нього в країні нараховується 2,4 млн. потерпілих, у багатьох із яких є онкологічні проблеми.

Рівень системи безпеки в Україні дуже низький. Немає такої сфери, де громадяни були б захищені. Кожна вимагає змін

54 показниками, тоді як у більшості країн їх понад сотня. А худий гаманець змушує нас купувати ненаaturalну їжу з купою добавок. Поки що такого добра в магазинах вистачає: Україна думає перейти на європейські правила оцінювання якості продуктів до 2012 року.

Вільно дихати теж важко. У Києві питома вага повітря з перевищенням допустимих концентрацій становить 29%, в Запорізькій і Львівській областях — 15%, в се-

рив'язані із забудовами природних територій. Наприклад, зараз розглядається варіант будівництва в Новгород-Сіверському найбільшого в Європі цементного заводу, а таке виробництво — одне з найнебезпечніших. Це незаконно, — розповідає заступник голови Національного екологічного центру України Олексій Василюк. — Навколо Києва хочуть будувати кільцеву дорогу, при цьому, напевно, порушать законсервовані радіоактивний мул. Зупинити все це не вдається, влада не прислухається. Хоча тільки з моїм підписом у цьому році пішло близько тисячі листів в офіційні структури та контролюючі органи».

До цього владі діла немає: у них то пляжі приватні, вода пляшкова, а за безпеку відповідає охорона.

## НЕРІВНИЙ БІЙ: ГРОМАДЯНИН ПРОТИ ДЕРЖАВИ

«Слуги народу», не боячись відплати, і самі загрожують життям українців. Чого тільки коштує нещодавнє вбивство жителя Кіровоградщини Валерія Олійника, імовірно, нардепом-бютівцем Віктором Лозинським, який зараз кудись зник. Не чути, щоб карали і синків-«мажорів», які на батьківщині «Бентлі» збивають пішоходів.

У міліції замість того, щоб карати винних, із більшою завзятістю б'ють підозрюваних «простолюди-

нів». Дуже часто наші співвітчизники саме через це звертаються до Європейського суду з прав людини. «Україна — одна з лідерів за зверненнями до Євросуду. На моє глибоке переконання, це пов'язано з недосконалістю нашої системі правосуддя, яка, на превеликий жаль, нерідко далека від стандартів, встановлених Конвенцією», — говорить віце-президент Асоціації юристів України Амінат Сулейманова.

Хоча вітчизняна Феміда корумпована, адміністративні суди, які розглядають справи «громадянин проти держави», все ж таки завалені позовами. У минулому році таких справ було вдвічі більше, ніж у 2007, — 569 тисяч. Безчинства чиновників стосуються багатьох: кому з нас не натякали на «вдячність» за потрібний папірець, чий права не порушували бюрократи в ЖЕКах, ОВІРах тощо.

Усі ризики, з якими живуть українці, в інших країнах називаються критеріями життя. За ними дослідний інститут Legatum Institute складає рейтинг «Індекс процвітання країн». Не дивно, що Україна опинилася аж на 68 місці з 104. Компанію нам склали Македонія (як і Україна, на 68 місці), Алжир і Єгипет (66 і 67 місця), Індія і Ямайка (70 і 71). Найбільш плачевна ситуація в нас зі станом навколишнього середовища, здоров'ям населення, рівними можливостями і свободою вибору. Однак поки що нам ще не до снаги вибрати владу, яка не буде привірювати Україну до відсталих країн.

ОЛЕНА ОЛІЙНИК



ЕКОНОМІКА

# Банківська таємниця

Експерти гадають, коли ж в Україні розпочнеться обіцяна рекапіталізація банків

**Ш**е навесні українська влада мала розпочати рекапіталізацію найбільш проблемних банків. Тобто допомогти фінансовим установам бюджетними грошима і зробити державу їх співвласницею. У квіт-

ні уряд мав розпочати рекапіталізацію семи банків, у червні зазіхав уже тільки на три. Але коли реально розпочнеться цей процес — і досі таємниця, більша за банківську. Про це розмірковують експерти.

КОМЕНТАРІ



**Олександр Жолудь**, експерт з економічних питань Міжнародного центру перспективних досліджень: По-перше, досі незрозуміло, наскільки банки, які рекапіталізуються, мали отримувати живі гроші, а наскільки мали бути забезпечені облігаціями внутрішньої державної позики.

Я не виключаю, що тут також має місце проблема з міноритарними акціонерами. Одна з речей, яку збиралися робити для рекапіталізації банків, — збільшення їхнього статутного капіталу, а це необхідно робити за згодою всіх акціонерів, і всі акціонери мають рівне право на придбання нових акцій. При цьому виникає проблема з міноритарними акціонерами. Третя проблема суто технічна — до цього часу в Україні не було жодної націоналізації об'єктів з утриманням державою. Є плани, є навіть розпорядження Кабінету Міністрів щодо того, як має виглядати процедура, але на практиці в Україні ще ніколи рекапіталізація не застосовувалася.



**Андрій Новак**, незалежний експерт: Цей процес є надзвичайно закритим, і те, які банки отримають кошти з державного бюджету, а які — ні, здебільшого залежить від того, хто є власниками цих банків і наскільки лояльно вони ставляться до керівництва уряду. Шукати тут якусь економічну чи фінансову логіку немає сенсу, бо її просто немає.

На процес рекапіталізації «живих» коштів у бюджеті немає, і єдиним джерелом є друк гривні Національним банком через механізм облігації. Напевно, уряд і центробанк ще не узгодили всі моменти з власниками банків, котрі підлягають рекапіталізації. Таким чином, треба чекати, коли завершаться неофіційні переговори. Як не прикро, але тіньові фінансові схеми працюють як на примітивному, так і на загальнодержавному рівні.



**Борис Кушнірук**, незалежний експерт з економічних питань: Приймаючи рішення про рекапіталізацію, уряд і не передбачав, що банки мають отримати «живі» гроші. Мова йшла про ОВДП, які банки мали б продати Нацбанку. Насправді ця процедура не є такою простою, як здається, і, очевидно, влада не продумала всіх супутніх нюансів.

Найперше, не було законодавчо визначено процедуру оцінки капіталу. А входження державної частки могло б поставити в нерівні умови акціонерів, якщо капітал менший за номінал. Постає й інша проблема, пов'язана з тим, що після рекапіталізації банк має розпочати виконувати свої зобов'язання. Якщо клієнти масово вирішать рятувати свої гроші, сумніваючись у подальшій надійності банківської установи, це знову призведе до того, що банк опиниться в найгіршій фінансовій ситуації.

Як скоро може розпочатися процес санації банків за рахунок участі держави, залежить від того, як швидко буде врегульована законодавча база, а статися це може будь-коли. У нашій державі можливо все.



**Олег Морква**, генеральний директор управляючої компанії: Останнім часом у нас, на жаль, не лише рекапіталізація, а будь-які проблеми, пов'язані з державними фінансами, здебільшого регулюються в ручному режимі. Маса цільових програм фінансується або в останній момент, коли ці гроші вжити майже неможливо, або взагалі не фінансується.

На рекапіталізацію банків у бюджеті дійсно були передбачені ресурси. Крім цього, МВФ забезпечував Україну валютними траншами, розраховуючи на те, що влада займатиметься стабілізацією фінансової системи країни і, перш за все, рекапіталізацією банків, які для України є системоутворюючими.

Проте минуло понад півроку, а практичних кроків у цьому напрямку було зроблено дуже мало, хоча це можна пояснити і низкою об'єктивних причин. Швидкість вирішення бюрократичних проблем, у першу чергу, залежить від уряду. Якби для української влади вирішення цієї проблеми було пріоритетним, якби дії влади в цьому напрямку були більш активними, рекапіталізація банків почалася б ще кілька місяців тому.

# М'ясників ріжуть без ножа

Імпорт м'яса може позбавити роботи вітчизняних виробників

**Х**то вже тільки не блокував автошляхи в Україні через незгоду з політикою влади. І ось нарешті настала черга аграріїв. Попереджувальна акція пройшла 26 червня на Волині, де 2,5 тисячі селян перекрили рух на трасі Варшава-Київ. А 1 серпня, як повідомили в Аграрній палаті України, сільгоспвиробники планують заблокувати всі головні транспортні магістралі країни. Єдина мета цих надзвичайних заходів — хоч якось стримати вал м'ясного імпорту, який уже, без перебільшення, ставить під загрозу саме існування тваринництва в Україні.

КОГО ПІДТРИМУЄМО?

За словами голови Волинської обласної аграрної палати Григорія Люльки, кожна п'ята машина, що їде з Польщі до України, — це рефрижератор із м'ясом. І везуть вони «м'ясні обрізки та тушки курей сумнівного виробництва». Пан Люлька наголошує, що загальний обсяг м'ясного ринку України оцінюється приблизно в 2 млн. тонн, тоді як імпортних ліцензій видали майже на 4 млн. «Якщо такими темпами буде заводитися м'ясо, то корова в Україні невдовзі буде занесена до Червоної книги», — каже активіст Аграрного руху.

Утім, із 2 липня кількість виданих ліцензій втратила свою актуальність. Кабмін скасував ліцензування імпорту свинини, птиці та сала. Крім того, зняли заборону на ввезення м'ясної продукції з країн, уражених «свинячим» грипом. Відтак, надії вітчизняних свинарів на те, що їхні інвестиції в розвиток бізнесу почнуть швидко окупатися, не справилися.

Мало того, існує реальна небезпека того, що закордонні конкуренти взагалі витіснять із ринку місцевих виробників. На боці імпорту одна дуже вагома конкурентна перевага — низька ціна. Саме на неї, а не на якість, зважає більшість українців. Причина дешевизни закордонного м'яса, порівняно з вітчизняним, за словами президента Української аграрної конфедерації Леоніда Козаченка, криється в недосконалому державній політиці. В Європі сільгоспвиробники отримують суттєві дотації. У нас на таку розкіш можуть розраховувати лише деякі найбільші підприємства, власники яких знають, як виглядають владні коридори зсередини. До того ж, продукція закордонних тваринників завозиться в Україну без мита. Натомість наші аграрії місяцями марно очікують повернення ПДВ, а відтак страждають через нестачу обігових коштів. Виходить, українська влада майже свідомо дотує іноземних виробників, констатує Козаченко.

Щоправда, зараз, після поновлення Конституційним судом 13% надбавки до ввізного мита, імпортне м'ясо стане трохи дорожчим — принаймні до осені. Але, на думку керівника Аналітичного центру «Проагро» Миколи Верницького, це мало позначиться на його кінцевій ціні. Адже рентабельність цього бізнесу настільки висока, що компанії-

імпортери можуть компенсувати це подорожчання без особливої шкоди для власних прибутків.

СТАНДАРТИ БЕЗ СТИМУЛІВ

Намагання забезпечити «зелену вулицю» імпорту урядовці пояснюють піклуванням про внутрішній споживчий ринок. Мовляв, всередині країни м'яса виробляють недостатньо, а дефіцит, як відомо, провокує зростання ціни на ринку. Цього уряд Тимошенко, із цілком зрозумілих міркувань

ще всю м'ясну галузь може спіткати доля птахівництва, де кілька наближених до влади потужних компаній майже цілком монополізували ринок. Єдиний цивілізований вихід, на переконання експерта, полягає у якнайшвидшому запровадженні оновлених державних стандартів і технічних регламентів на виробництво м'яса та м'ясних виробів. Тоді держава зможе ефективно контролювати як технологічні та санітарні умови на фермах і м'ясокомбінатах (причому і в Україні, і за її межами), так і якість готової продукції. У цьому разі завозити до нас неякісний дешевий товар буде набагато важче. Натомість м'ясне лобі вже вкотре «випросило» собі відстрочку на введення нових стандартів.

З іншого боку, держава мусить стимулювати виробництво м'яса всередині країни. Ключовими питаннями є створення рівних для всіх конкурентних умов і фінансова підтримка виробників. На ділі ж виходить, що лічені агропідприємства отримують передбачені законом дотації в повному обсязі, усі інші — жодної копійки. Але все це має робитися виключно в комплексі. Адже самим запровадженням жорстких стандартів можна лише нашкодити галузі.

Скажімо, новий, гармонізований із європейськими нормами ДСТУ на молоко затверджений ще кілька років тому, але досі не введений у дію. Причина проста: відповідно до нього, вироблене в приватних господарствах молоко — а це близько 70% всього ринку — взагалі не матиме допуску до переробки на заводах. Збільшити продуктивність організованих ферм втричі за короткий термін не вдасться. Тож сировину для вітчизняних молокозаводів доведеться знову-таки імпортувати. Селяни ж, яким нікуди буде подіти свою продукцію, пустять корів під ніж і позбудуться мало не останнього джерела доходів.

ОЛЕКСАНДР РУДИЙ

ФОТО: УНАІН





## ІНТЕРВ'Ю З ЛІДЕРАМИ ПАРТІЇ

Валентин Дзюнь:  
«Свобода в тому, щоб  
залежати тільки від закону»

На думку заступника голови Єдиного Центру Валентина Дзюня, в українській політиці до цього часу в честі «донкіхотство» — боротьба не з реальними проблемами суспільства, а з вітрянками

Валентин Дзюнь зараховує себе до антикризових менеджерів, тому що вмів приймати оптимальні рішення в найкоротші строки. У нього за спиною великий досвід роботи держслужбовця в Луганській облдержадміністрації, а також — депутатство в парламенті IV скликання. Але, за словами пана Дзюня, важливо також, щоб зараз, коли криза досягла піку, в авангарді суспільства були люди, які мислять на перспективу. «В ідеалі у стінах парламенту має відбуватися «симбіоз» перших і других. Сили у Єдиного Центру для формування саме такої зваженої прагматичної і конструктивної перспективи є», — говорить Валентин Михайлович, який обіймає посаду заступника голови Єдиного Центру та голови Луганської обласної організації партії. Так чи інакше, зазначає він, основа для будь-якої, у тому числі й державної, діяльності людини — це сталість принципів і незмінна підпорядкованість твердим законам.

— Свого часу Ви працювали законодавцем, будучи народним депутатом. Як Ви оцінюєте результати нинішніх парламентаріїв? Наскільки вони сильніші чи слабші за своїх попередників?

— Мені довелося бути депутатом IV скликання, коли парламент формувався за змішаною системою, тобто були представлені як мажоритарники, так і партійні депутати. Це забезпечувало їх достатньою свободою та дозволяло приймати загальнонаціональні закони, повноцінно організувати та керувати життєдіяльністю держави. Закони у сфері соціально-економічного розвитку країни превалювали над політичною доцільністю та популярністю. Хоча не став би ідеалізувати той період.

Сьогодні ж сама система формування Верховної Ради з пропорційного принципу передбачає пріоритет політичних інтересів над суспільними, соціальними та економічними. А з урахуванням майбутніх виборів президента політична складова вдвічі превалює над законодавчими ініціативами депутатів. Кожен із лідерів фракцій і претендентів на крісло глави держави, у першу чергу, «зважує», скільки користі те чи інше рішення принесе саме йому з точки зору виборчого процесу.

— Багато законів, прийнятих Радою, не змінюють ситуацію, яка склалася в країні. Можливо, слід кардинально змінити Основний Закон, а потім переходити на деталі?

— Я неодноразово висловлювався з цього приводу і продовжую наполягати: стратегічна, глобальна хвороба України полягає в суперечностях у цьому фундаментальному документі. Як тільки ми провели не обдумані структурні реформи і, по суті, з голосу прийняли принципові зміни в 2004 році, Конституція в країні практично не працює. Вона стала інструментом виправданя антидемократичних дій.

Вважаю, що мова повинна йти не про затвердження окремих

**Я не став би  
лякати наших  
мешканців  
черговим  
колапсом, хоча  
темпи падіння  
економіки  
не можуть  
не пригнічувати**



змін, а про прийняття Конституції «з чистого аркуша». Виключно «косметичними заходами» в нашому випадку вже не обійтись. Разом із тим, неприпустимі жодні авантюри з Конституцією, наприклад, її переформатування на угоду кільком політичним силам, що намагаються узурпувати владу.

Цей документ має бути просякнутий іншим духом і буквою, які б відповідали сучасним проблемам і цілям країни. Більш того, він повинен найближчим часом бути прийнятий на загальнонаціональному референдумі.

Я не противник існуючих форм обговорення цього документа і роботи над ним — у громадських та політичних організаціях, органах центральної влади та місцевого самоврядування. Але саме широка загальнонаціональна дискусія та народне схвалення повинні стати кінцевим пунктом, щоб ні в кого не виникло бажання спонтанно і самостійно (або виходячи з «гарячої» потреби моменту) вносити «потрібні» правки. Незалежно від того, хто їх ініціатор — парламент, президентська канцелярія чи Кабмін.

Не сприймаю аргументу: народ «не дозрів» для такої витратної процедури. Дорожче виходить, коли Конституція, по суті, перетворюється на туалетний папір.

— Чи не виникло у Вас думки повернутися до парламенту і реалізувати своє нинішнє бачення законотворчої діяльності?

— Присутність у парламенті не є для мене вершиною кар'єри чи самоціллю. Цей шабель я вже проходив. Але якщо на якомусь етапі партія вирішить, що моя політична діяльність буде найпродуктивнішою саме у Верховній Раді, не заперечуватиму. Головне, щоб колективні аргументи були досить вагомими.

У партійній діяльності мене більше цікавить ефективна командна робота. А реалізація індивідуальних амбіцій базується на загальній меті та на її колективній реалізації.

Перш за все, я не сприймаю наявність найжорстокішої партійної диктатури у творчому законодавчому процесі. Думаю, що політична єдиноначальність позбавила ініціативи і свободи думки багатьох нинішніх нардепів, зробила з них «маріонеток на підтанцюваннях» в політичному вар'єте. Я не планую у своїй біографії втілювати подібні «хореографічні таланти», бо вважаю, що в мене вони відсутні.

Інше питання полягає в тому, що для прийняття законів потрібно мати здібності та відповідну підготовку, щоб не тільки формувати справедливі правила, але й прогнозувати їх результативність та користь для держави й суспільства.

Я ж відношу себе до антикризових менеджерів, здебільшого орієнтованих на прийняття оптимальних і моментальних рішень, коли потрібна швидка і прорахована реакція на виклики сьогодення.

Так, зараз антикризові менеджери більш затребувані, у тому числі і в законодавчій діяльності, але в рівній мірі необхідні і ті, хто мислить на перспективу. Адже в умовах кризи будь-який крок, не



продуманий далеко наперед, тільки посилює нестабільність.

В ідеалі, у стінах парламенту має відбуватися «симбіоз» перших і других. Сили у Єдиного Центру для формування саме такої зваженої прагматичної та конструктивної перспективи є.

— Користь законотворчості визначається практикою. Після періоду парламентської діяльності Ви повернулися в рідний регіон, який є досить проблематичним. Як зараз складається ситуація на Луганщині, адже експерти в один голос стверджують, що на нас чекає ще більш страшна економічна осінь, ніж минула кризова весна?

— Я не став би лякати жителів області черговим колапсом, хоча темпи падіння економіки не можуть не пригнічувати. Луганська

ви області. Тепер Ви узагальнюєте досвід економічної діяльності у своїй кандидатській дисертації. Чи можна теоретично використовувати його сьогодні? — Ми просто зобов'язані використовувати накопичений 15-річний досвід, як і всі інші можливості, та застосувати все це в загальнонаціональному масштабі.

Спочатку, аналізуючи практику виходу з минулої кризи, яка базувалася на поступовому, але впевненому відродженні промислового потенціалу Луганської області, я подумав, що нинішня ситуація суттєво відрізняється від попередньої. Але пізніше зрозумів, що алгоритм дій у тому і в іншому випадку один. Треба мати «фору» при виході з кризи, а не ходити по світу з простягнутою рукою.

У світовій економіці існують вироблені століттями об'єктивні за-

Сьогодні сама система формування Верховної Ради з пропорційного принципу передбачає домінування політичних інтересів над суспільними, соціальними та економічними

область за темпами економічного й соціального розвитку перекочувала на останнє 27 місце.

Тим не менше, ми знаходимося в цивілізованому світовому співтоваристві, і ніхто не допустить, щоб наша, де-факто, європейська країна стала показово прозябаючою територією.

Але подолання кризи полягає не в тому, щоб комусь додати зарплату, а комусь повернути старі борги (хоча і це дуже важливо). Треба зрозуміти головне — можна виповзати, викарабуватися з кризи, а можна і стартувати з неї! Жодна з правлячих чи опозиційних сил, реально присутніх у політиці, на мій погляд, наразі не розуміє, як зробити цей економічний ривок.

— Вам уже доводилося долати кризові наслідки в регіоні — Ви були першим заступником гла-

кони соціально-економічного розвитку. І на цьому фундаменті можна будувати все, що завгодно. Щоправда, масштаб будівництва залежить від того, наскільки працюватимуть головне — можна виповзати, викарабуватися з кризи, а можна і стартувати з неї! Жодна з правлячих чи опозиційних сил, реально присутніх у політиці, на мій погляд, наразі не розуміє, як зробити цей економічний ривок.

Немає жодної антикризової програми, де б криза розглядалася як об'єктивна відправна точка нового етапу розвитку держави. А з кризи слід виходити не тільки з оновленою політичною доктриною, але й із модернізованими основними фондами. Відновлення економіки в Україні на основі старих радянських індустріальних потужностей неможливе!

Переможе той, хто відчує динаміку, кон'юнктуру, визначить свої ніші та зрозуміє правильний на-



ФОТО: Н. ІЛЬОН



прямоку розвитку. Подолання кризових явищ — це не героїзм, а мудрість і професіоналізм. Це не війна, а тиха планомірна робота з лікування запущеної економіки постіндустріальними методами і новими прогресивними технологіями.

— Серед названих Вами заходів найбільш невиконуваним наразі здається забезпечення політичної стабілізації.

— Ви маєте рацію. Я б відзначив, що нарівні з економічними проблемами нам слід подолати головну, базову кризу законності, а може, й кризу державності в цілому. На місцях вона проявляється в особливо перекручених формах. Процеси реформатування місцевого самоврядування, які бурхливо відбуваються останнім часом, — тому доказ. Луганські єдиноцентристи активно беруть участь у кампаніях із виборів керівників місцевої влади на рівні мерів міст та сільських голів. Усім в найменших деталях відома Лисичанська передвиборча «епопея», яка стала загальним прикладом нехтування законами України.

Нагадаю, що кандидат від Єдиного Центру Валерій Бондаренко там набрав найбільшу кількість голосів, а партія — переконливу ідеологічну перемогу в політичному змаганні. Найвність нашої сили, безумовно, ліквідувала монополію на Луганщині «однопартійної» системи управління регіоном. Так було й на інших територіях — у Кременній, Троїцькому, Новоохтирці. Однак тервиборчком не визнав нашого кандидата переможцем на виборах мера Лисичанська.

Насправді, не важливо, хто переміг. Дай Бог, щоб до управління прийшла людина з розумом. Пересічного виборця цікавить ефективність політика в повсякденному житті.

Але на території України (і Луганської області зокрема) не реалізуються головні конституційні

норми вільного волевиявлення громадян. Коли влада, яка повинна забезпечувати дотримання законів, на ділі ігнорує конституційну норму, яка передбачає право кожного громадянина — обирати і бути обраним, це прямий саботаж Конституції. І сьогодні, в порушення всіх чинних законів, не приймається рішення про проведення повторних виборів міського голови.

Безкарними такі речі залишати не можна. Ми підготували документ про проведення дострокових виборів мера та ініціюємо розпуск міськради як злісного порушника законодавства.

— Політику дуже часто порівнюють зі спортом. Чи можете Ви, як людина, яка захоплюється гольфом, пояснити, у чому полягає подібність?

— Я вважаю, що гольф — аристократична гра з добрими традиціями і багатоміліонною історією — яскравий приклад того, що свобода залежить тільки від закону.

У гольф граю вже три роки. Нещодавно брав участь у турнірі в Київському гольф-клубі. За сумарним результатом нинішнього року покращив свій гандикап (фору, що надається більш слабкому учаснику. — Ред.) до 26-ти. Крім того, я 22-й в реєстрі гольфістів Чемпіонату України-2009. Процес гри мені подобається так само, як і її результат.

Можете собі уявити, шість століть розвивається ця гра, і вона ніколи не знала криз! Тому що законів, які існують в гольфі, дотримуються всі без винятку. Щоб почати грати в гольф, потрібно прийняти їх — не тільки як керівництво до дії, а й жорстке зобов'язання. Будь-яке порушення законів та етикету, які прийняті в цьому виді спорту, веде до дискваліфікації гравця на всіх полях світу!

РОЗМОВУ ВІВ  
ПЕТРО РОЗУМЕНКО

## В ТЕМУ

# Міста впали в депресію

З подачі влади маленькі промислові міста України вмирають на очах

Щорічно з карти України зникають кілька десятків населених пунктів. Влада воліє не помічати проблем, які стосуються майже 22 мільйонів українців. Ці люди колись були потрібні саме для того, щоб розбудувати маленькі шахтарські чи металургійні містечка, підіймати великі підприємства, заводи, копальні. Сьогодні держава не потребує їхніх послуг і майже не цікавиться їхньою долею.

### ДОРОГА ДО СВІТЛОГО МАЙБУТЬОГО

Як відомо, за радянських часів розвитку важкої індустрії приділялася велика увага. До 80-х років минулого століття Донбас був одним із трьох пріоритетних промислових регіонів (Московська область займалася основною промисловістю, електронікою, конструкторськими розробками, Урал — важким машинобудуванням, Донбас — металургією, теплоенергетикою, хімією). Звісно, коли там створювалось якесь підприємство, особливо шахта, поруч виникало ціле місто. Ці населені пункти вважалися перспективними і швидко розвивалися. Саме до таких молодих, але перспективних міст вирушали навіть мешканці столиць чи обласних центрів. Це було престижно, цікаво і вигідно. Та після розпаду Союзу індустрія почала стрімко занепадати.

### ТАК ЗАКІНЧИЛАСЯ КАЗКА

За роки незалежності в Україні закрили близько 140 шахт. Та навіть у тих, що залишилися, не створюються належні умови для праці.

«Зараз нам виплачують лише зарплату. На службовий транспорт грошей не вистачає, на шахту, яка знаходиться далеко в полі, ідемо пішки, немає можливості потім навіть помитися», — розповідає Володимир, шахтар із містечка на Луганщині, сім'я якого ледь зводить кінці з кінцями. У цьому місті є лише ця шахта, школа, два дитсадки і ринок.

Багато хто з колег Володимира не витримав такого життя і виїхав до Росії — це чи не найпопулярніший напрямок українських емігрантів із шахтарських містечок. Сам Володимир не може по-

їхати: тут у нього хвора мати, за якою треба доглядати, та донька-інвалід. Лікарі кажуть, що хворобі дитини «сприяла» екологія та важка робота батька.

Попри те, що на реструктуризацію шахт та створення робочих місць кілька років виділялись чималі кошти з бюджету, стан галузі анітрохи не покращився, кажуть експерти. Гроші просто розкрадалися. А маленькі міста, ніби стоячи під церквою, щороку просять в уряді лише мільярд гривень на всіх, аби вижити. Адже бюджети таких містечок інколи взагалі відсутні.

### ЖИВИ — НЕ ХОЧУ

У той час, коли в столичній «гостинці» можуть жити по десять робітників, у Донецькій та Луганській областях стоять порожніми близько 20 тисяч квартир. Майже всі вони — в аварійному стані. Там немає елементарного: централізованого опалення, водопостачання та каналізації.

«У тій квартирі, де ми кілька років тому жили з родиною, сьогодні оселилися бомжі, покинуті цілі під'їзди п'ятиповерхівок, там у стояку перемерзала вода і навіть не можна було користуватися туалетом», — згадує Тетяна, колишня мешканка міста Українськ Донецької області, яка зараз працює продавщицею в столиці. Жінка каже: її колишня квартира коштує лише... 100 доларів. Але щоб її продати, потрібно сплатити в кілька разів більшу суму за оформлення документів. Тому квартири просто дарують державі. Вона, як правило, бере покинуті оселі на баланс. А за законом, якщо людина понад шість місяців не проживає у державній

квартирі, житло можуть віддати тому, кому воно потрібне.

У Луганській області, в місті Червоний Промінь, порожні розбиті квартири було вирішено віддавати людям, які стоять на кварталі. Таких сімей — понад тисяча. Керівництво міста перейняло досвід сусідського Сніжного (Донецька область). Та мало хто хоче повертатися до цих країв навіть за такі дарунки.

### РЯТУЙТЕ, ХТО МОЖЕ

Для порятунку подібних містечок, звісно, є можливості, кажуть експерти. Наприклад, побудувати в них підприємства з виробництва будматеріалів або переробної промисловості. У великих містах для подібних об'єктів не вистачає місця, та й зовнішній вигляд мегаполісу вони можуть зіпсувати. А в маленьких містах будь-якої роботі, навіть із невисокою зарплатою, люди були б раді. Та для цього потрібні інвестори, а їх відлякує непрогнозована урядова політика та зловживання на ринку землі в Україні.

«Поки в парламенті не буде порядку, а влада не припинить ставити нам бюрократичні перепони, Україна перебуватиме в інвестиційній ізоляції», — кажуть в Асоціації міст України.

Схожої думки дотримується і перший заступник голови Єдиного Центру, народний депутат Віктор Тополов: «Уряд неадекватно реагує на ці проблеми, особливо в контексті загальносвітових процесів, які відбуваються». На думку нардепа, міста обов'язково потрібно відроджувати, а для цього слід виконувати вже існуючі програми та раціонально використовувати виділені на потреби малих міст кошти.

От тільки урядовці не поспішають цим займатися — із розкішних кабінетів на Грушевського погано видно далекі вмираючі міста з мільйонами голодних людей.

НАТАЛІЯ ВІНОГРАДОВА

ФОТО: УНІАН



## ДОВІДКА

Малі міста (із чисельністю населення до 50 тис. осіб) становлять три чверті від загальної кількості міст України. Більшість — так звані райцентри. Колись вони відігравали важливу роль у формуванні поселенської мережі та розвитку і розміщенні продуктивних сил України.

Сьогодні в Україні близько двох третин малих міст вважаються депресивними. У найгіршому стані опинилися промислові регіони, зокрема, Донецька і Луганська області.



## ЗДОРОВ'Я

Медицину лікують  
поспіхом

На запровадження обов'язкового медичного страхування потрібно щонайменше 10 років

Депутати пропонують перекласти на роботодавців державні витрати на медицину. Для цього на підприємстві накладуть ще один податок. У цьому полягає суть законопроекту про страхову медицину, який з'явився в парламенті. Держава ж виконуватиме свій конституційний обов'язок лише перед незаможними, літніми та дітьми. Експерти переконані, що обов'язкове медичне страхування потрібно не поспіхом, а починати з малого, аби набиті гулі були не такими болісними. Нині ж потрібно докласти всіх сил, щоб забезпечити лікування українців за державний коштом.

ЛІКУВАННЯ СТРАХОВКОЮ  
МОЖНА ПОЧАТИ З КИЄВА

За розрахунками депутатів, у фонд, куди будуть перераховуватися гроші «медичного податку», має акумулюватися сума вдвічі більша, ніж нинішнє фінансування лікування. Розпорядником того фонду буде парламент і Кабмін. Під такою ідеєю підприємці можуть і загнутися, бо за їхній коштом хочуть лікувати більшу половину населення України. З огляду на те, що нині держава витрачає 700 гривень на лікування кожного свого громадянина, податків треба назбирати чимало.

Вочевидь, у такий спосіб якість лікування в парламенті хочуть поліпшити. Ймовірно, за приклад можуть слугувати хоча б поляки. На їх лікування держава витрачає 600 доларів. Тож навантаження на бізнес зростає. Але не виключений також інший варіант, особливо враховуючи українські бізнесові традиції у сфері «мінімізації» податків. Тобто в кінцевому випадку витрати на лікування працездатних громадян будуть мінімальні. Як переконують фахівці, за нинішнього стану бізнесу та системи охорони здоров'я держава має триматися того, що має: тобто забезпечувати безкоштовну медичну допомогу за рахунок бюджету. Страхова медицина — це довгострокова перспектива.

«Для впровадження обов'язкового медстрахування потрібно щонайменше десять років», — каже член Політради Єдиного Центру, заступник директора Національного інституту серцево-судинної хірургії ім. Амосова Вікторія Лісничка. — Звісно система обов'язкової страхової медицини ситуацію у сфері охорони здоров'я поліпшить. Тож вона має бути пріоритетним напрямком. Але вводити її слід не відразу в масштабах усієї країни. Полеми для експерименту можуть стати розвинені регіони. Пілотний проект може бути реалізований у Києві. За такою схемою страхова медицина впроваджувалася, напри-



ФОТО: PHL

клад, у США. Для масштабності страхової медицини сьогодні в Україні не надто сприятливі умови. Закордонна практика підтверджує доцільність фінансування охорони здоров'я з двох джерел — ідеться про бюджет і роботодавців».

СТАНДАРТИ ЛІКУВАННЯ  
РОЗРОБЛЯЮТЬ ЧИНОВНИКИ

Експерти переконані, що потрібні консультації із закордонними фахівцями. Бо деякі намагання запровадити обов'язкову медичну страховку в Україні завершилися за принципом — хотіли як краще, а вийшло як завжди. Як, напри-

клад, у США. Для масштабності страхової медицини сьогодні в Україні не надто сприятливі умови. Закордонна практика підтверджує доцільність фінансування охорони здоров'я з двох джерел — ідеться про бюджет і роботодавців».

Тобто виходить так, що в Україні практично відсутня науково

Раніше розробкою стандартів лікування займалися лікарі. Нині — чиновники, яким до вітчизняної медицини байдуже. Їх і за кордоном непогано лікують

клад, з лікарняними касами. Наче й задум добрий, а на практиці одні нарікання — то ліків потрібних не має, то кошти з накопичувального рахунку списують.

Водночас, у Німеччині та Франції система охорони здоров'я побудована саме на цьому. Тобто має з'явитися і в чиновників бажання реформувати систему охорони здоров'я. Очевидно, що заохотити їх розвивати вітчизняну медицину може заборона закордонного лікування.

Особлива проблема — відсутність фахівців-управлінців. Їх одиниці, а в столиці вони зовсім відсутні. Тож кошти, виділені в систему охорони здоров'я, використовуються вкрай неефективно. Зрозуміло, що, окрім грошей, потрібні зміни і в структурі медицини.

«Жодного разу ініціатори обов'язкового медстрахування не наводили економічного обґрунту-

вання під свої проекти, — зазначає доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри біомедицинської інженерії Національного технічного університету України «КПІ» Віталій Максименко. — Головне завдання змін — збільшити медичний бюджет. За сьогоднішніх умов, навіть якщо втричі збільшити бюджет, високого рівня медичних послуг нам не досягти. Ми навіть не маємо розрахунку витрат мінімально потрібного рівня лікування на одного громадянина. І наскільки цей рівень відповідатиме стандартам лікування».

Тобто виходить так, що в Україні практично відсутня науково

обґрунтована система стандартів, під яку можна виділити кошти. Раніше їх розробкою займалася Асоціація лікарів. Нині — чиновники, яким до вітчизняної медицини байдуже. Їх і за кордоном непогано лікують.

Страхова медицина вже працює, але вона не є загальнообов'язковою і охоплює незначний сегмент громадян, бо страхування потребує додаткових витрат. Коли йдеться про сім'ю щонайменше в три особи, медичне страхування обійдеться в копійку. Поліс коштує від 350 до 2000 гривень на рік. За мінімальний річний внесок вам гарантують лише невідкладний стаціонар, швидку допомогу на суму близько п'яти тисяч гривень. Звісно, із такими запасом хворіти не так боляче, але та анестезія суттєво б'є по кишені.

СЕРГІЙ ЯКОВЕНКО

Технічний  
недогляд

Дешева підроблена побутова техніка з ринків спалить ваші гроші та пошкодить здоров'я

Влада взялася за боротьбу з «сірими» мобільниками. Напівлегальний мобільний імпорту виганяють з ринку за рахунок пересічних громадян. Адже, неочачо купивши телефон-нелегал, за наслідки такого кроку відповідатиме його власник. Утім, «сірою» є також більша частка побутових приладів. У такий спосіб контрабандисти дурають виключно владу. А у збиток потенційним покупцям імпортується ще й відверті підробки. Дрібне побутове електронаčinний зовсім «чорне» — ні сертифікатів, ні гарантій. Через відсутність контролю за тим імпортом та бажання зекономити кілька десятків гривень українці марно витрачають не тільки гроші, але й ризикують власним здоров'ям.

КОМПРОМІС ЗМУШУЄ  
ШУКАТИ КРИЗА

За попередні два роки фахівці ДП «Укрметртестстандарт» виявили понад 300 небезпечних приладів. Зроблені вони в Китаї, Кореї, Україні та Туреччині. Трапляється серед неякісного і вироблене в Польщі, Італії, Австрії, Іспанії, Росії та Німеччині. За оцінками фахівців, цього року кількість небезпечної продукції збільшилася на 5–10%. Вочевидь, через кризу зріс попит на дешеву техніку.

«Куплений у магазині фен Elenberg перестав працювати на двох швидкостях вже через місяць», — каже 24-річна Тетяна Ногай. — Звісно, везти його в ремонт сенсу не було. Витрати на поїздку до Києва — чи не половина його вартості. Тож так і користуюся ним на одній швидкості. Це не єдиний невдалий досвід. Нещодавно на місцевому ринку придбали радіо. Зветься Mason. Таке враження, що радіохвилі його зумисне оминають. Електронний годинник Vitek перестав працювати в автономному режимі, коли світло вимикають. Але які гроші — такий і товар».

Відверті підробки найчастіше мають назви, співзвучні із назвами відомих на весь світ виробників — не збігається лише одна літера. Звісно, купивши на базарі

електроприлад китайської фірми Tifal, можна зекономити кілька десятків гривень, поступившись на томість якості.

У МЕНЮ СТИРОЛ, ФЕНОЛ  
І ФОРМАЛЬДЕГІД

Експерти ж радять взагалі не купувати електроприлади на базарі. Зазвичай продукція потрапляє туди повз митницю і не має жодних сертифікатів якості. Тож прилад може загорітися в руках через відсутність запобіжника чи почати плавитися через нестійку до температури пластмасу. Вам може поталанити, і та «диво-техніка» вам тривалий час послужить. Але ви ризикуєте і власним здоров'ям. Електрочайник, наприклад, може не відрізнитися за формою від свого справжнього побратима Tefal, але на його виготовлення зазвичай іде значно дешевша пластмаса. Отже, неякісна. При нагріванні такий матеріал розбавить чай різними речовинами. У тому числі і шкідливими.

Кількість небезпечної побутової техніки збільшилася на 5–10 відсотків — через кризу зріс попит на дешеве

На ринку ніхто не дасть гарантії, що цей пластик при кипінні не «збагатить» чайний аромат стиролом — токсичною речовиною, що накопичується в печінці та нирках і майже гарантує цироз. Небезпечний для людини і формальдегід. Його пари подразнюють дихальні шляхи, очі, шкіру. При тривалому впливі на організм може викликати генетичну та хромосомну мутацію. Ще один наслідок економії — фенол. По суті, це отрута. Наслідки — порушення центральної нервової, серцево-судинної систем, діяльності шлунково-кишкового тракту та вітамінного обміну. Окрім того, до вашого меню можуть потрапити важкі метали — свинець та кадмій.

АНДРІЙ ВАСИЛЕНКО

ФОТО: PHL





Золтан Ленд'єл



Мукачівський міський голова,  
член ради Закарпатської обласної  
організації Єдиного Центру

# Онуки — це наша з дружиною мрія

**В**ічливий, розсудливий, із почуттям гумору Золтан Золтанович Ленд'єл завжди відданий справі, якою займається. Тому не дивно, що він всюди досягав успіху та визнання.

Народився він 5 липня 1946 року в місті Свалява Закарпатської області. «Батько все життя пропрацював головним бухгалтером на меблевому комбінаті. Мати виховувала трьох дітей — я був найстаршим. Згодом, коли ми вже піросли, працювала обліковцем на тому ж меблевому комбінаті», — розповів Золтан Золтанович.

У школі він був самостійним, вчився майже на відмінно, тому батьки ніколи не перевіряли навіть домашнього завдання. «Гуманітарні предмети мені не дуже подобалися, а от до математики та фізики був хист, що, мабуть, і визначило вибір професії», — зауважив пан Ленд'єл.

Ще у школі Золтан Золтанович назавжди пов'язав своє життя зі спортом. Він брав участь у змаганнях з футболу, волейболу, легкої атлетики. Та найбільше часу присвячував баскетболу. Спорт і математика були головними заняттями також під час навчання у Львівському університеті ім. І.Франка.

Отримавши диплом, Ленд'єл працював інженером Львівського обчислювального центру, а в 1970 році був переведений до Мукачівського обчислювального бюро. Через рік його призвали до армії.

Після двох років служби Золтан Золтанович 17 років пропрацював на найбільшому підприємстві міста над Латорицею — «Мукачівприлад». Був і програмістом, і начальником бюро алгоритмізації програмування, і керівником обчислювального центру.

У травні 1990 року його обрали першим секретарем Мукачівського міського компартії — так розпочалася кар'єра держслужбовця. «Можливо, якби не запросили на партійну роботу, то я б і зараз займався програмуванням, адже інтерес до технологій нікуди не зник», — зізнався пан Золтан. Працював він на різних посадах, виконував обов'язки міського голови Мукачева, а наприкінці 2008 року його обрали мером.

Сім'я підтримує Золтана Золтановича у всіх починаннях. Хоч діти вже дорослі та живуть окремо, щодня телефонують батькам. Старший син Олександр із дружиною живе в Австрії, він лікар. Донька Ірина — співробітниця посольства Лівану в Києві. Дружина працює в Управлінні праці та соціального захисту. «Знаєте, я дуже наполеглива людина: якщо починаю якусь справу, то не зважаю навіть на вихідні, за що частенько дістається від жінки, — посміхається пан Ленд'єл. — Але й відпочивати не забуваємо — хоча б трошки. За знаком Зодіаку я рак, тож дуже люблю воду. У минулі вихідні їздили на озеро, хочемо на море вирватися, бо з 1998 року в мене було лише дві відпустки по два тижні».



«Ми з дружиною Людмилою на дні народженні наших друзів»



«Вже в садочку танцював чардаш. Костюм пошила мені мати»



«Не уявляю свого життя без спорту»



«У нас в родині завжди було багато дітей»



«Служив заступником командира артилерійської батареї в Мукачеві»



«З колегами у машинному залі інформаційно-обчислювального центру»



«Знаєте, як кажуть: взяв бика за роги... Це згадка з Бродвея, що в Нью-Йорку, де я був на стажуванні»



## ТУРИЗМ ТА ВІДПОЧИНОК

## ЄДИНИЙ ЦЕНТР

НАРОДНА ОПОРА

Газета «Єдиний Центр»  
№26(38), 11 липня 2009 року  
Видається з 11 жовтня 2008 року  
Свідоцтво про державну реєстрацію:  
КВ№14205-3176Р від 14.07.2008  
Засновник:  
Політична партія «Єдиний Центр»  
Редакція:  
м. Київ, вул. Ярославська, 56 а

тел.: (044) 207 44 72  
e-mail редакції: press@edc.org.ua  
Передплатний індекс: 37433  
Друк: ВПК редакції газети «Вісті...»  
м. Бровари, вул. Красовського, 16  
Замовлення: 37-26  
Газета виходить щотижня  
Розповсюджується безкоштовно  
Тираж 205 945 екземплярів

# Малютам скрізь у нас дорога

Як спланувати відпустку з дітьми, щоб усі залишилися задоволеними

**П**ідготуватися до літньої відпустки — справа не проста. Тут вам і вибір маршруту, і переговори з туроператором, і скрупульозна економія грошей, і дорожні збори. Але якщо з вами іде і дитина, то помножте всі клопоти на два.

### ГАРЯЧІ ПЛАНИ

Перед будь-якими зборами визначтеся з головним: а чи хочете ви брати з собою в коротку відпустку, яка у більшості людей випадає раз на рік, маленького непосидючого розпорядника батьківського часу? Поки не пізно, його можна залишити бабусі чи няні. Якщо ж ви не уявляєте поїздки без дитини, запасіться терпінням: вашої уваги потребує кожна дрібниця.

На відпочинок бажано вивозити дітей тільки після шести місяців — до цього віку в них ще немає багатьох необхідних щеплень, та й зміна клімату може викликати чималі проблеми зі здоров'ям.

У будь-якому випадку, перед плануванням поїздки необхідно проконсультуватися з педіатром. Лікарі кажуть, що відпочинок, по можливості, має тривати не менше трьох тижнів — тільки в такому випадку дитина отримає від нього оздоровлюючий ефект.

Формат відпустки — справа індивідуальна, але в будь-якому разі краще відмовитися від «дикого» туризму. Намет, вогнище і каша з казанка, звичайно, додадуть романтики, але позбавлять комфорту, настільки необхідного дитині. Та й гігієну в польових умовах підтримувати складніше. Тому краще зупинити свій вибір на готелі, санаторії чи пансіонаті. У таких закладах і побут, і харчування при-

стосовані до відпочинку з дітьми, є всі умови для організації дозвілля малюка. А крім того, обов'язково є дитячий лікар.

До речі, медичним питанням найкраще приділити більше уваги і детально обговорити всі нюанси з турфірмою. Слід обов'язково оформити страховку на себе й на дитину, а в ній зазначити якомога більше хвороб, з якими може зіткнутися малюк. В іншому випадку лікування доведеться оплачувати з власної кишені.

На чому добиратися до місця призначення, обирати вам. Тільки пам'ятайте: якщо дорога досить довга, то автомобіль чи автобус краще не використовувати — занадто тісно для дитини. Літака, навпаки, боятися не варто — більшість дітей добре переносять перельоти. А щоб при зльоті та посадці не закладало вушка, досвідчені мами радять дати дитині попити води — адже вона не може, як дорослий, ковтнути слину за необхідності. Найбільш комфортний засіб пересування — потяг. При його швидкості акліматизація відбувається куди більш плавно, ніж під час подорожі в літаку.

### ВСЕ СВОЄ ВЕЗУ З СОБОЮ

Багато в чому запорука спокою у відпустці з малюком — правильно зібраний багаж. Адже ваше дитя набагато примхливіше, ніж ви. Бажано запитися навіть водою — кип'яченою чи мінеральною без газу. Живильної вологи потрібно взяти настільки багато, наскільки дозволяють ваші транспортні можливості. Адже вода знадобиться і для розведення каш та сумішей, і для пиття. А чим далі від дому, тим менше місцева вода підхо-



ФОТО: УНІАН

дить дитині — у кожному регіоні в неї свій склад. Тому навіть найчистіша вода може викликати розлад кишечника.

Для дитини віком до трьох років потрібно взяти також всі необхідні продукти: розчинні каші, пюре, сухі суміші, соки в баночках, печиво, розинки, горішки, фрукти, овочі. Варто взяти і свій дитячий посуд.

Зодягу краще зупинитися на речах з натуральних матеріалів. Не нехуйте й улюбленими іграшками малюка — з ними йому буде легше звикнути до нового місця.

Але, мабуть, найголовніше — аптечка. Обов'язково візьміть жарознижуючі — аспірин або ефералган, анальгін, но-шпу, смекту, таблетки від алергії (тавегіл), протиопіковий засіб, вату, зеленку, йод, бинт, одноразові шприци та мазь — «рятувальник». Не будуть

зайвими креми від і після засмаги. Звичайно, дитячий крем, мило, губка, шампунь, мазь від комарів та гарний запас памперсів для найменших.

Однак ще до збору багажу варто подбати про підготовку всіх необхідних документів, якщо ви вирішили вивезти дитя за кордон. Дані малюка мають бути вписані в закордонний паспорт та візу дорослого, який його супроводжує. Крім того, з собою необхідно мати оригінал свідоцтва про народження та оригінали нотаріально завірених дозволів на виїзд від батьків (якщо дитину на відпочинок везе, скажімо, бабуся).

Якщо з малюком подорожують обоє батьків, у такому нотаріально завіреному дозволі немає потреби. Але якщо тільки один із батьків, то потрібен дозвіл на виїзд від іншого.

Після п'яти років у закордонному паспорті супроводжуючого дорослого повинна бути вклеєна і фотографія дитини.

### ЦІННІ МАРШРУТИ

Якщо всі ці турботи вас не бентежать, залишається останній фактор, що впливає на вибір відпустки, — його ціна. Причому багато в чому вона залежить від того, скільки зусиль ви самі готові витрачати на дозвілля немовляти під час відпочинку. Адже, наприклад, у більшості санаторіїв Криму не приймуть сім'ю з дитиною віком до 5 років. Відповідно, найбільш доступні варіанти на ПБК — оренда квартири чи кімнати в приватному секторі, де за малюком доведеться доглядати самому.

Приблизно така ж ситуація на закарпатських базах відпочинку — вас можуть взяти і з малюком, але розважати його доведеться своїми силами. А дитячі майданчики в околицях, які треба ще пошукати, можуть бути платними — близько 20 гривень на день.

Зараз уже починають з'являтися невеликі готелі сімейного типу. У тому ж Криму мінімальна добова ціна з людини в таких стартує від 800 гривень.

А ось розслабитися на всі сто можна за кордоном. Причому більшість туроператорів рекомендують у цьому плані Туреччину. У Єгипті, наприклад, для малюка занадто спекотно — 40 градусів і вище. У Європі — для пересічного українця досить дорого. Навіть Хорватія, до якої в передкризові часи хлинув потік українських туристів, зараз більшістю не по кишені. Дев'ятиденна поїздка в чотиризірковий готель у Задарі з дитячими майданчиками, гірками та аніматорами обійдеться приблизно в 2300 євро — причому це у дость скромному номері.

Головний плюс турецьких готелів — майже в усіх добре організований відпочинок із дітьми. Тут є аніматори, дитячі клуби, кімнати та майданчики, міні-басейни, дитячі стільчики в їдальнях. У мене — дитячі пропозиції, часом навіть доставка підігрітого молока в номери. А за окрему плату — приблизно 50–60 доларів на день — за вашою дитиною догляне няня. Особливо радує, що вихователі та няні переважно з країн СНД, тобто мовних проблем не виникне. Дев'ятиденний тур у чотиризірковий готель обійдеться мінімум у 1300 доларів, плюс 60 доларів — збір в аеропорту за дитину. П'ять зірок — від 1700 доларів.

Словом, обирайте на свій смак і можливості. Головне — пам'ятати, що ні одна няня чи дитячий майданчик не замінить дитині батьківської турботи. Навіть у найзахоплюючій поїздки.

МИКОЛА БОРТНИК

### ПАМ'ЯТКА БАТЬКАМ

- Не ходіть з дитиною на пляж з 11-ої до 16-ої години.
- Бережіть дитину від тривалого перебування на відкритому сонці.
- Обов'язково змащуйте тіло дитини сонцезахисним кремом (засіб купіть заздалегідь в аптеці після консультації з дитячим лікарем).
- На пляжі дитина повинна бути одягнена в світлу майку з бавовни з довгими рукавами, а на голові — панамка.
- Пам'ятайте, що на пляжі з великою галькою можна обгоріти швидше, ніж на піщаному пляжі, тому що галька краще відбиває сонце.
- Завжди майте з собою засіб від сонячних опіків.

### АНЕКДОТИ

Медведев водить Обаму по Кремлю:  
— Це кімната для переговорів, це зал для урочистих прийомів, це мій кабінет...  
— А чому на таблиці написано «Путін»?  
— Вирішили не міняти. Ну скільки тут залишилося?!!

«У зв'язку з катастрофічною ситуацією, яка склалася в судах з нестачею засобів для відправлення кореспонденції, прохання приносити хабарі в конвертах з марками».

Подивившись однойменний фільм, Гоголь спалив би рукопис «Тараса Бульби» замість другої частини «Мертвих душ».

— Пам'ятаєш, ти мені на зиму порадиш вікна заклеїти?..  
— Що, тепер тепло?  
— Тепер темно!

— Чому сусіди зверху завжди такі нестерпні?  
— Запитай про це сусіда знизу.

— Ви берете хабарі!  
— Ну які хабарі? Максимум — цукерки коньяк... дрібниці.  
— Виходить, чотири вагони «Хеннесі» й 15% акцій концерну «Світоч» — це, по-вашому, дрібниці?!!

Розмовляють дві подружки:  
— А звідки в тебе ця каблучка?

— Хлопець на пам'ять подарував.  
— А що за хлопець?  
— Не пам'ятаю...

— А як ви здогадалися, що я директор цегельного заводу?  
— По обличчю!!!

Згідно з останніми даними соціологів, дев'яносто зі ста опитаних українців повністю схвалюють результати роботи Верховної Ради, а десять в основному підтримують. Що цікаво, інших народних депутатів України поки що ніхто не опитував.

— За даними соціологів, у 50 відсотків українців матеріальне становище вже погіршилося.

— А в інших?  
— А в інших 50-ти його взагалі не було!

Криза переможена! В Україні помітно зміцнилася національна одиниця: чиновники вже почали брати хабарі і в гривнях!

Відкрито вакансію для елітного двірника. Робота з грошима. Монетний двір.

Бюро добрих послуг. Будемо спостерігати за вами в процесі будь-якого свята, доведемо додому, вранці розповімо, що з вами було вчора.

Якщо зайця навчити орудувати сокирою, то він реально зможе рубати капусту.